

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE
W TOMASZOWIE LUBELSKIM
w 2016 ROKU**

- Tomaszów Lubelski, maj 2017-

WSTĘP

- 1) FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TOMASZOWIE LUBELSKIM**
- 2) SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ**
- 3) SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ**
- 4) SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH**
- 5) WDRAŻANIE PROJEKTU FINANSOWANEGO Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO**
- 6) WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE NA 2017 ROK**

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim, zwane dalej „Centrum”, jest jednostką organizacyjną powiatu. Centrum jest jednostką realizującą wiele zadań określonych w wielu aktach prawnych. Będąc w dalszym ciągu jednostką organizacyjną pomocy społecznej, Centrum jest równocześnie jednostką organizacyjną wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, realizuje zadania powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dodatkowo realizuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych, określone w programach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, takich jak pilotażowy program „Aktywny Samorząd” czy „Program wyrównywania różnic między regionami”.

I. FUNKCJONOWANIE POWIATOWEGO CENTRUM POMOCY RODZINIE W TOMASZOWIE LUBELSKIM

1. Podstawy prawne funkcjonowania Centrum

Centrum zostało utworzone na mocy Uchwały Nr III/17/99 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 29 stycznia 1999 roku i jest jednostką budżetową powiatu tomaszowskiego w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Centrum realizuje zadania własne powiatu, zadania zlecone samorządom przez administrację rządową oraz inne zadania określone w odrębnych ustawach. Działania realizowane przez Centrum określają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) oraz akty wykonawcze.
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 roku, poz. 697) wraz z aktami wykonawczym.
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 2046 z późn. zm.) wraz z aktami wykonawczymi.
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1390).

Centrum działa na podstawie:

1. Statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim przyjętego Uchwałą Nr XIV/162/2012 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 26 marca 2012 roku.
2. Regulaminu organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Lubelskim przyjętego Uchwałą Nr 202/2012 Zarządu Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 31 lipca 2012 roku z późn. zm.
3. Zarządzenia Nr 52 Starosty Tomaszowskiego z dnia 8 grudnia 2011 roku, w którym Centrum wyznaczone zostało od 1 stycznia 2012 roku na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego.

2. Struktura organizacyjna, system pracy, kadra

Centrum opiera się na strukturze przyjętej w regulaminie organizacyjnym uchwalonym przez Zarząd Powiatu Uchwałą Nr 202/2012 z dnia 31 lipca 2012 roku z późn. zm. W strukturze Centrum utworzono następujące komórki organizacyjne:

1. Dział do spraw pomocy społecznej i pieczy zastępczej, w którym utworzono Zespół do spraw pieczy zastępczej.
2. Dział do spraw rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.
3. Dział do spraw obsługi finansowej.

Na koniec grudnia 2016 roku obsadę kadrową Centrum stanowiło 12 osób zatrudnionych na 12 etatach, w tym dyrektor Centrum, kierownik Działu ds. pomocy społecznej i pieczy zastępczej, dwóch starszych specjalistów pracy socjalnej, dwóch starszych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, główny księgowy, starszy księgowy, starszy specjalista, starszy referent, referent. Kadra to specjaliści, którzy posiadają szereg dodatkowych specjalizacji i uprawnień. W 2016 roku pracownicy Centrum uczestniczyli łącznie w 40 szkoleniach, konferencjach i spotkaniach. W 2016 roku 1 osoba odbyła zorganizowany w Centrum staż w ramach przygotowania zawodowego, organizowano także praktyki studenckie dla studentów szkół wyższych.

3. Budżet Centrum

Działalność oraz zadania realizowane przez Centrum finansowane są z budżetu powiatu, dotacji celowych z budżetu państwa, Unii Europejskiej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych źródeł. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach obowiązujących w samorządowych jednostkach budżetowych.

W 2016 roku wydatki z budżetu wyniosły 3 573 173,97 zł, na planowane 3 591 614,00 zł, co stanowi 99,48% planu. W stosunku do budżetu zrealizowanego w 2015 roku, który wyniósł 3 668 649,92 zł, budżet w 2016 roku był wyższy o kwotę 95 475,95 zł. Centrum w 2016 roku uzyskało dochody w łącznej wysokości 551 842,67 zł i są to dochody wyższe w stosunku do roku poprzedniego o kwotę 127 274,45 zł.

W 2016 roku Centrum podczas realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej wydatkowało środki pozabudżetowe a przyznane dla powiatu tomaszowskiego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Wykorzystano łącznie kwotę 2 455 275,00 zł i w stosunku do 2015 roku, w którym wydatkowano kwotę 2 291 534,99 zł, jest to kwota wyższa o 163 740,01 zł. Wydatkowano również środki finansowe z PFRON na realizację zadań pilotażowego programu Aktywny Samorząd w wysokości 112 032,20 zł oraz na realizację „Programu wyrównywania różnic między regionami III” w wysokości 146 190,90 zł.

II. SPRAWOZADANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Podstawa prawna do realizacji zadań pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na samorządy wszystkich szczebli obowiązek realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Wśród tych zadań są zadania własne oraz zadania z zakresu administracji rządowej zlecone powiatowi. Zadania pomocy społecznej w powiatach, zgodnie z art. 112 wyżej powołanej ustawy, wykonują powiatowe centra pomocy rodzinie. Centrum realizuje zadania wyszczególnione w art. 19 oraz art. 20 ustawy.

1. Opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami oraz koordynacja realizacji strategii

Okres obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007- 2015, przyjętej przez Radę Powiatu w Tomaszowie Lubelskim Uchwałą Nr VI/47/07 z dnia 25 czerwca 2007 roku upłynął z dniem 31 grudnia 2015 roku. Z tego względu w listopadzie 2015 roku zostały podjęte prace mające na celu opracowanie nowego dokumentu. W dniu 05.11.2015 roku pismami skierowanymi do

różnych podmiotów zwrócono się o zgłaszanie reprezentantów do zespołu roboczego do spraw opracowania Strategii.

Zarządzeniem nr 42 z dnia 17 listopada 2015 roku Starosta Tomaszowski powołał zespół do spraw opracowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2022, w skład zespołu weszli kierownicy, pracownicy oraz przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej z terenu powiatu oraz organizacji pozarządowych. Do zadań zespołu należało opracowanie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami, w szczególności:

- 1) określenie misji strategii,
- 2) analiza problemów społecznych występujących na terenie powiatu tomaszowskiego,
- 3) wyznaczenie obszarów priorytetowych i celów strategicznych,
- 4) budowa planu operacyjnego strategii oraz przygotowanie jej projektu,
- 5) wdrażanie strategii i monitoring wraz z wprowadzeniem ewentualnych korekt.

W pierwszym etapie procesy tworzenia strategii dokonano diagnozy problemów społecznych w powiecie tomaszowskim, następnie przeprowadzono analizę SWOT, która stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Określono cel generalny strategii oraz cele strategiczne, wskazano kierunki działań zmierzających do łagodzenia skutków dominujących problemów społecznych oraz zadania programowe określające wsparcie dla różnych grup mieszkańców, wraz z okresem ich realizacji, wskaźnikami i sposobem finansowania oraz realizatorów.

Zespół w dniu 30 kwietnia 2016 roku ukończył prace nad projektem Strategii. Projekt w celu konsultacji społecznych został umieszczony na stronie internetowej Centrum. Do organizacji pozarządowych, ośrodków pomocy społecznej, jednostek organizacyjnych powiatu zostały wysłane pisma informujące o trwających konsultacjach. Ostatecznie w dniu 20.05.2016 roku projekt strategii został przedłożony pod obrady Zarządu Powiatu a następnie Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim.

„Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2016 – 2022”, została przyjęta przez Radę Powiatu w Tomaszowie Lubelskim Uchwałą Nr XV/155/2016 z dnia 27 czerwca 2016 roku. Za cel generalny Strategii uznano: „Dążenie do zintegrowanego i efektywnie działającego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych występujących wśród mieszkańców Powiatu Tomaszowskiego”. Określono również cele strategiczne:

Cel strategiczny I: Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zapewniająca właściwe warunki do życia i rozwoju rodzin.

Cel strategiczny II: Poprawa psychofizycznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych i osób starszych w wymiarze indywidualnym i społecznym.

Cel strategiczny III: Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Cel strategiczny IV: Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Koordynatorem realizacji strategii zgodnie z art. 112 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej jest Centrum. Monitoring i ewaluacja realizacji strategii polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych, czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Raport z realizacji w 2016 roku strategii rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tomaszowskim stanowi Załącznik Nr 1 do sprawozdania.

2. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa

Poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne i rodzinne, w tym pedagogiczne, socjologiczne, socjalne, medyczne świadczone było przez pracowników merytorycznych Centrum, psychologa, a także przez kadrę Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Tyszowcach. Łącznie w 2016 roku wsparciem w tej formie objęto 1 304 osoby, którym udzielono łącznie 5 874 porady.

Centrum objęło specjalistycznym poradnictwem łącznie 218 osób, którym udzielono łącznie 812 porad, w tym: 539 dotyczyło poradnictwa rodzinnego (także dla rodzin z osobą niepełnosprawną), 112 prawnego, 84 psychologicznego i 77 pedagogicznego.

Poradnictwo Centrum dotyczyło głównie spraw opiekuńczo- wychowawczych, trudności wychowawczych, uzyskania lub podwyższenia alimentów, procedury adopcyjnej, uregulowania kontaktów z dziećmi, dostępu dla dzieci do specjalistycznej pomocy, usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej, współpracy z instytucjami/organizacjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, prawidłowych oddziaływań wychowawczych, właściwej komunikacji z rodziną pochodzenia dziecka, opieki nad osobą niepełnosprawną, obowiązujących przepisów z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz prawa rodzinnego i opiekuńczego, pozbawienia władzy rodzicielskiej, procedur obowiązujących podczas ubiegania się o świadczenia pomocy społecznej i świadczenia rodzinne, praw osób niepełnosprawnych, uprawnień do korzystania z dofinansowań, postępowania przed sądem w sprawach związanych z ustanowieniem kurateli lub opieki prawnej, postępowania w ZUS, KRUS, PZON w sprawie ustalenia niepełnosprawności, procedury odwoławczej od wydanego orzeczenia, o systemie zabezpieczenia dla osoby chorej psychicznie, jej uprawnień i możliwości leczenia, zasad ubiegania się i odpłatności za pobyt w DPS.

3. Przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze

Centrum udzieliło w 2016 roku pomocy na kontynuowanie nauki 2 osobom opuszczającym młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Wypłacono 23 świadczenia na łączną kwotę 11 881,80 zł. Jedna osoba opuszczająca młodzieżowy ośrodek wychowawczy otrzymała jednorazową pomoc na zagospodarowanie w wysokości 2 000,00 zł.

4. Pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mającym trudności w integracji ze środowiskiem

Wychowankom mającym trudności w integracji ze środowiskiem po opuszczeniu różnego typu placówek udzielana jest pomoc w tym zakresie. Prowadzona jest praca socjalna ukierunkowana głównie na podejmowanie przez młodych ludzi działań w ramach aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i społecznej oraz uzyskanie świadczeń i pomocy materialnej zgodnie z przepisami prawa.

5. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, umieszczanie w nich skierowanych osób oraz nadzór nad ich działalnością

W powiecie tomaszowskim funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w Tyszowcach, przeznaczony dla 168 osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie. Centrum współpracuje z Domem na zasadzie doradztwa, umieszcza w Domu osoby skierowane przez gminy oraz prowadzi nadzór nad działalnością merytoryczną placówki. Nadzór ten odbywa się poprzez stały kontakt z Dyrektorem placówki, pomoc w przygotowaniu i ocenie dokumentów regulujących pracę Domu, kontrolę terminów składania oraz poprawności sprawozdań czy też terminowego wnoszenia projektu obwieszczenia o koszcie utrzymania w Domu, który następnie ogłaszany jest przez Starostę Tomaszowskiego w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego. Nadzór realizowany jest również w postaci kontroli działalności Domu. Kontrola Domu dotycząca przestrzegania standardu usług odbyła się w grudniu 2016 roku. Po kontroli sporządzono protokół, który podpisany został bez zastrzeżeń. Następnie sformułowano zalecenia pokontrolne, które Dyrektor Domu otrzymał 24 lutego 2017 roku. Zalecenia dotyczyły uzupełnienia zapisów statutu o brakujący zakres usług, podjęcia działań związanych z wymianą windy oraz doposażeniem Domu w niezbędny sprzęt do działu terapeutyczno – rehabilitacyjnego, wyodrębnienia w jadłospisie lub przedstawiania w odrębnym dokumencie posiłków w ramach diet zleconych przez lekarza, doprowadzenia do spełniania warunków zatrudnienia nie mniej niż 2 pracowników socjalnych na 100 mieszkańców.

W ubiegłym roku nieznacznie wzrosła liczba mieszkańców Domu w stosunku do roku 2015, w którym na koniec grudnia w placówce przebywały 103 osoby. Na koniec 2016 roku w Domu przebywało 108 osób, w tym 24 osób przebywających na podstawie przepisów sprzed 2004 roku oraz 84 osoby skierowane przez gminy na podstawie przepisów obowiązujących od 01.01.2004 roku. W 2016 roku Centrum umieściło 30 osób skierowanych przez gminy, 3 osoby zostały wypisane, 22 zmarło. W 2016 roku Centrum wydało łącznie 38 decyzji dotyczących umieszczenia w Domu.

Wykonany budżet jednostki w 2016 roku to kwota 3 587 094,00 zł i w stosunku do budżetu wykonanego w 2015 roku, który wyniósł 3 424 990,84 zł, była to kwota wyższa o 162 103,16 zł. Dom spełnia wymagania określone standardem oraz świadczy usługi na wysokim poziomie. Pomimo tego oraz mimo prowadzonej akcji promującej Dom, współpracy z innymi podmiotami, a także udzielania osobom indywidualnym poradnictwa w zakresie kierowania do DPS w dalszym ciągu Dom posiada dużą liczbę miejsc wolnych, na które nie ma nowych skierowań. Informacja o działalności Domu stanowi Załącznik Nr 2 do niniejszego sprawozdania.

6. Prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nadzór nad ich działalnością

Zdiagnozowane potrzeby wykazują, że na terenie powiatu tomaszowskiego zasadnym byłoby utworzenie mieszkań chronionych, w których możliwe byłoby prowadzenie procesu usamodzielniania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, zarówno instytucjonalną, jak i rodzinną. W 2016 roku nie było jednak możliwości pozyskania na realizację tego zadania jakichkolwiek środków zewnętrznych. Zadanie wdrożone zostanie do realizacji w przypadku pozyskania środków na ten cel.

7. Prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz nadzór nad działalnością

Na terenie powiatu funkcjonuje Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim. Centrum współpracuje z OIK na zasadzie doradztwa metodycznego oraz prowadzi nadzór merytoryczny nad jego działalnością. OIK prowadzi interwencję kryzysową, której celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Z usług OIK w 2016 roku skorzystało 375 osób, w tym 85 osób doświadczających przemocy w rodzinie. Łącznie udzielono 2 323 porady. Ponadto OIK przeprowadził szereg szkoleń, zajęć oraz spotkań z uczniami i rodzicami. Ze wsparcia tego typu skorzystało łącznie 381 osoby. Wykonany budżet jednostki na 2016 roku to kwota 315 815,99 zł. Zgodnie z planem kontroli, przeprowadzono kontrolę działalności OIK w 2016 roku w okresie grudzień 2016 – luty 2017. Aktualnie sporządzany jest protokół pokontrolny. Informacja o działalności OIK stanowi Załącznik Nr 3 do niniejszego sprawozdania.

8. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach

Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach prowadzone było przez wszystkich pracowników Centrum. Informacje udzielane mieszkańcom powiatu dotyczyły głównie: uprawnień przysługujących podczas ubiegania się o wsparcie w instytucjach pomocy społecznej, procedur rozpatrywania wniosków i kryteriów uprawniających do tego typu świadczeń, możliwości ubiegania się przez osoby niepełnosprawne o dofinansowanie do zakupu niezbędnych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, zasad korzystania z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, procedur rozpatrywania wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, możliwości ubiegania się w PZON, ZUS, KRUS o wydanie orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych lub o niezdolności do pracy, oraz procedury odwoławczej od tych orzeczeń, możliwości ubiegania się o świadczenia określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, przepisów dotyczących kierowania i ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, zasad obowiązujących przy tworzeniu rodziny zastępczej, informacji o kompetencjach Centrum, zakresie danych objętych ochroną danych osobowych, instytucjach uprawnionych do kierowania wniosków do Sądu o przymusowe leczenie osoby uzależnionej od alkoholu, informacji o Karcie Dużej Rodziny.

Udzielanie informacji nie jest stale ewidencjonowane ze względu na to, że jest to czynność czasochłonna i przy tak dużej liczbie osób korzystających ze wsparcia Centrum nie jest możliwa do wykonania. Informacje udzielane są klientom zgłaszającym się do jednostki, jak również telefonicznie.

9. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu

Zadanie realizowane jest we współpracy z innymi podmiotami. W 2016 roku zorganizowano trzy szkolenia dla pracowników i kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej:

1. Szkolenie „Wywiad PLUS- Terminale Mobilne idą w teren”. Szkolenie odbyło się 8 listopada 2016 roku. Udział wzięły 22 osoby z ośrodków pomocy społecznej.
2. Spotkanie szkoleniowe dotyczące zadań powiatu wynikających z ustawy o pomocy społecznej, zadań organizatora pieczy zastępczej wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz proponowanych zmian do ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Spotkanie odbyło się 18 listopada 2016 roku. W szkoleniu uczestniczyło 102 osoby z jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej z terenu powiatu tomaszowskiego.

3. Spotkanie informacyjno – konsultacyjne z doradcami Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie, dotyczące aplikowania o środki na realizację projektów w ramach działania 11.1 RPO WL. Spotkanie odbyło się 14 grudnia 2016 roku. Udział wzięło 15 osób z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu.

10. Doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu

Doradztwo metodyczne realizowane przez Centrum skierowane było do kierowników i pracowników placówek pomocy i integracji społecznej oraz podmiotów współpracujących z Centrum. Do końca 2016 roku udzielono łącznie 44 porady z zakresu doradztwa na tematy dotyczące procedur, zasad i przepisów obowiązujących w/w jednostki, współpracy rodzin z asystentem rodziny, kontaktów dzieci w pieczy z rodzicami, współpracy z Sądem, procedur umieszczania dzieci w pieczy, przepisów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także możliwości wynikających z realizacji programów PFRON.

11. Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych

Realizując to zadanie Centrum podejmowało następujące działania:

1. We współpracy z Kuratorium Oświaty w Lublinie oraz ośrodkami pomocy społecznej zorganizowano wypoczynek dla dzieci z terenu powiatu tomaszowskiego. W 2016 roku 105 dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 15 lat z rodzin najuboższych skorzystało z wypoczynku letniego. Wypoczynek zorganizowany został w 2 terminach:
  - 20.06. - 07.07.2016 r – w Piszcu, udział wzięło 60 dzieci,
  - 16.08.- 27.08.2016 r. - w Miłówce, udział wzięło 45 dzieci.Wzorem lat ubiegłych Centrum zajmowało się rekrutacją, kompletowaniem dokumentacji oraz kontaktami z ośrodkami i rodzicami. Wydelegowany pracownik Centrum był również obecny w czasie wyjazdu i przyjazdu dzieci na wszystkie zorganizowane turnusy.
2. Centrum będąc Członkiem Stowarzyszenia Centrum, skupiającego powiatowe centra pomocy rodzinie z całej Polski, reprezentuje interesy pomocy społecznej szczebla powiatowego, a także czynnie uczestniczy w konsultacjach dotyczących tworzenia praw z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych i pieczy zastępczej. W 2016 roku odbyło się XI Ogólnopolskie Forum Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie pn. „Zawsze z rodziną”, w którym uczestniczył Dyrektor oraz Główny Księgowy Centrum.
3. Dwóch pracowników Centrum w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie włączonych jest w skład zespołów interdyscyplinarnych powołanych przez Wójta Gminy Tomaszów Lubelski oraz Burmistrza Tomaszowa Lubelskiego. W 2016 roku każdy z przedstawicieli Centrum uczestniczył w 4 spotkaniach zespołu.
4. Centrum opracowało i realizowało programy wynikające z założeń „Powiatowej Strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2016 - 2022” tj. „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w powiecie tomaszowskim na lata 2016-2018”, „Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tomaszowskim na lata 2016 – 2022”, „Program profilaktyczny mający na celu udzielanie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w powiecie tomaszowskim na lata 2016- 2020”.

5. Centrum włączyło się w organizowaną przez Prokuraturę Rejonową w Tomaszowie Lubelskim akcję „Tygodnia Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłaniem”. Podczas akcji przedstawiciel Centrum w siedzibie Prokuratury udzielał informacji o zadaniach wchodzących w zakres działalności Centrum.
6. Przedstawiciele Centrum uczestniczyli w spotkaniu opłatkowym w WTZ w Grabowicy, Prezentacjach Twórczości Bożonarodzeniowej Zespołów Artystycznych Osób z Niepełnosprawnością intelektualną „Hej Kolęda, Kolęda...”, uroczystości nadania sztandaru Specjalnemu Ośrodkowi Szkolno- Wychowawczemu im. Janusza Korczaka w Tomaszowie Lubelskim, w obchodach Dnia Godności Osoby z Niepełnosprawnością Intelektualną, Gali z okazji zakończenia Roku Jubileuszowego Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku Filii w Tomaszowie Lubelskim, uroczystości wręczenia Wyróżnień Srebrny Gryf, spotkaniu integracyjnym Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Tomaszowie Lubelskim, Festiwalu Piosenki Biesiadnej w Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Inauguracji roku akademickiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, IV Forum Zakładów Aktywności Zawodowej, spotkaniu z okazji Międzynarodowego Dnia Ludzi Starszych, uroczystościach wigilijnych organizowanych przez stowarzyszenia i in. podmioty oraz w szeregu imprez patriotycznych
7. Przedstawiciele Centrum uczestniczyli w obchodach Światowego Dnia Wiedzy na Temat Autyzmu i otwarciu Punktu Konsultacyjno – Diagnostycznego dla Dzieci z Autyzmem.
8. Pracownicy Centrum w dniu 2 grudnia 2016 roku uczestniczyli w spotkaniu organizowanym przez ZUS, w związku z „Dniem Otwartym w ZUS dla Osób Niepełnosprawnych”.
9. Na wniosek zainteresowanych podmiotów wydano 3 referencje dotyczące współpracy z Centrum.

12. Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

W 2016 roku Centrum przekazywało sprawozdania w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu Centralnej Aplikacji Statystycznej, zarządzanej przez Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania z realizacji zadań, zarówno okresowe jak i jednorazowe przekazywane były do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz bezpośrednio do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania sporządzali merytoryczni pracownicy Centrum.

13. Sporządzanie sprawozdawczości, informacji, analiz, raportów z realizowanych zadań

Centrum sporządza w/w dokumenty z realizowanych zadań na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu, Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego, Komisji Budżetu, Komisji Zdrowia i Pomocy Społecznej, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, Wojewody Lubelskiego oraz Wydziału Polityki Społecznej, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Oddziału Lubelskiego PFRON, Wojewódzkiego Urzędu Pracy i innych w zależności od potrzeb.

14. Sporządzanie i przedstawienie Radzie Powiatu corocznego sprawozdania Centrum oraz wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej

Wypełniając zapis ustawowy w dniu 20.05.2016 roku Centrum przedłożyło Radzie Powiatu w Tomaszowie Lubelskim sprawozdanie z działalności w 2015 roku wraz z wykazem potrzeb na 2016 rok. Sprawozdanie zostało przyjęte w dniu 27 czerwca 2016 roku na XV Sesji Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim.

15. Sporządzanie i przedstawienie Radzie Powiatu corocznej oceny w zakresie pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej obejmującą w szczególności: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej bez względu na podmiot je finansujący i realizujący; a także osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy

W 2016 roku tutejsze Centrum sporządziło „Ocenę zasobów pomocy społecznej za rok 2015 dla powiatu tomaszowskiego”. Sporządzona ocena została przedłożona Radzie Powiatu w Tomaszowie Lubelskim 29 kwietnia 2016 roku, a następnie została przekazana za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie do Sejmiku Województwa Lubelskiego. Ocena wraz z rekomendacjami ma stanowić podstawę planowania budżetu na następny rok, ma umożliwić określenie poziomu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w sferze pomocy społecznej oraz wskazać niezbędne działania do ich zapewnienia. Dane uwzględnione w ocenie pochodziły ze sprawozdawczości Centrum oraz przedłożonych informacji następujących jednostek organizacyjnych: Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia w Tyszowcach, Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim, Ośrodka Wsparcia w Tomaszowie Lubelskim, Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Lubelskim, a także z danych z Warsztatów Terapii Zajęciowej w Muratynie, Tomaszowie Lubelskim i Grabowicy. Wnioski z oceny wskazują, że problemy społeczne dotyczące mieszkańców powiatu mają wieloaspektowy charakter, a ich rozwiązanie wymaga działań zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, przy jednoczesnym zaangażowaniu sfery społecznej, gospodarczej i pozarządowej. Skala istniejących problemów społecznych ukazuje potrzebę zwiększenia nakładów finansowych w celu realizacji nałożonych ustawowo zadań. W celu ich zaspokojenia konieczne będzie wykorzystanie środków pochodzących z budżetu państwa, także z funduszy zewnętrznych. Wysokość środków finansowych PFRON przekazywanych powiatowi tomaszowskiemu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej powoduje, że potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych w 2015 roku zaspakajane były na niewystarczającym poziomie.

16. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, w zakresie indywidualnego programu integracji, oraz opłacanie za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia

W okresie od stycznia do grudnia 2016 roku na terenie powiatu tomaszowskiego nie przebywali cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą i z tego powodu wymagaliby objęcia indywidualnym programem integracji.

17. Prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz nadzór nad ich działalnością

Zadanie to jest zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. Ośrodek Wsparcia w Tomaszowie Lubelskim funkcjonuje jako jednostka pomocy społecznej typu dziennego, prowadzona na zlecenie powiatu przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnością Intelktualną Koło w Tomaszowie Lubelskim.

Ośrodek przeznaczony jest dla 20 osób z zaburzeniami psychicznymi typu B (upośledzenie umysłowe). W 2016 roku z usług Ośrodka korzystało łącznie 24 uczestników. Były to osoby w wieku od 23 do 61 lat, 15 uczestników to osoby ubezwłasnowolnione. Na działalność Ośrodka w 2016 roku z dotacji samorządu wydatkowano 304 320,00 zł. W 2016 roku Centrum wydało łącznie 29 decyzji o skierowaniu oraz decyzji naliczających opłatę za korzystanie z usług Ośrodka. Zgodnie z planem kontroli kontrolę działalności Ośrodka

przewidziano na rok 2017. Informacja o działalności Ośrodka Wsparcia stanowi Załącznik Nr 4 do niniejszego sprawozdania.

18. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia

W ramach zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie powstał Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach. Jest to zadanie powiatu z zakresu administracji rządowej. Placówka zapewnia całodobowe, okresowe schronienie ofiarom i świadkom przemocy domowej oraz świadczy specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, terapeutyczne, socjalne i podstawowe medyczne na rzecz tych osób. Centrum współpracuje z SOW na zasadzie doradztwa metodycznego. Budżet SOW w 2016 roku wyniósł 419 170,00 zł. Z pobytu w Ośrodku skorzystało 81 osób. Ponadto 630 osobom z terenu powiatu udzielono pomocy w ramach poradnictwa specjalistycznego. Informacja o działalności SOW stanowi Załącznik Nr 5 do niniejszego sprawozdania.

19. Przygotowywanie projektów dokumentów określających treść zawieranych porozumień i umów przez organy powiatu z innymi organami lub jednostkami dotyczących prowadzonych spraw.

Zadanie to realizowane było poprzez przygotowywanie projektów umów i porozumień z innymi instytucjami i podmiotami. Projekty dotyczyły m.in. zmian w wysokości dotacji na zadanie zlecone przez powiat do realizacji organizacji pozarządowej, porozumień pomiędzy powiatami na finansowanie kosztu pobytu dzieci pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego w rodzinnej pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych, oraz pochodzących z innych powiatów a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu tomaszowskiego. W 2016 roku przygotowano łącznie 28 projektów umów i porozumień.

II. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ POWIATU Z ZAKRESU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej Starosta Tomaszowski wykonuje za pośrednictwem Centrum, które zarządzeniem Starosty Nr 52 z dnia 8 grudnia 2011 roku wyznaczone zostało na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego. Za prawidłową realizację zadań merytorycznych odpowiada wyodrębniony w dziale ds. pomocy społecznej i pieczy zastępczej zespół do spraw pieczy zastępczej. Pozostałe zadania dotyczące finansowania świadczeń wykonywane są przez pracownika odpowiedzialnego za realizację świadczeń w dziale.

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych

Zarządzeniem Dyrektora Centrum powołany został Zespół do opracowania 3- letniego programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego. Zespół w ramach swoich czynności przeprowadził diagnozę stanu zabezpieczenia dzieciom pieczy zastępczej, przyczyn oraz skali zjawiska na terenie powiatu, określił kierunki rozwoju pieczy zastępczej oraz określił limit rodzin zastępczych na 3 kolejne lata. Projekt programu został przygotowany i przedłożony pod obrady Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim 20 maja

2016 roku. Uchwałą Nr XV/156/2016 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 27 czerwca 2016 roku został on przyjęty do realizacji. Za cel główny Programu przyjęto wsparcie i rozwój pieczy zastępczej na terenie powiatu tomaszowskiego Określono także cele szczegółowe:

1. Wspieranie istniejących form pieczy zastępczej.
2. Promowanie rodzicielstwa zastępczego i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
3. Pomoc wychowankom będącym w pieczy zastępczej w przygotowaniu się do usamodzielnienia.
4. Profesjonalizacja kadry pieczy zastępczej.

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Pieczę zastępczą organizuje powiat. Sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Wszystkie dzieci z powiatu tomaszowskiego przebywające w pieczy zastępczej zostały umieszczone na podstawie orzeczeń sądu. Głównymi powodami umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych są najczęściej: bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, uzależnienia rodziców, pobyty rodziców za granicą oraz długotrwałe i ciężkie choroby. Na terenie powiatu tomaszowskiego w 2016 roku funkcjonowało 59 rodzin zastępczych, w których wychowywało się 91 wychowanków. Szczegółowo obrazuje to tabela 1.

Tabela 1. Rodzaje rodzin zastępczych w powiecie tomaszowskim

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Spokrewnione (dziadkowie i rodzeństwo)	43	64
Niezawodowe	14	19
Zawodowe	2	8
Łącznie	59	91

W 2016 roku na terenie powiatu powstało 8 nowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 15 dzieci. Troje dzieci zostało umieszczonych w istniejących już wcześniej rodzinach zastępczych. Siedmioro dzieci powróciło pod opiekę rodziców biologicznych. Troje wychowanków usamodzielniało się. W stosunku do jednego dziecka toczy się postępowanie o przysposobienie.

Dla każdego z wychowanków pieczy zastępczej przygotowywano, we współpracy z asystentem rodziny/ pracownikiem socjalnym ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pochodzenia dziecka, rodziną zastępczą i innymi osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, plan pomocy. Rodzinom zastępczym udzielano pomocy w realizacji zadań wynikających z ustawy o pieczy zastępczej (art.40.1). Dla każdej rodziny zastępczej prowadzono odrębną dokumentację. Praca z rodzinami zastępczymi i członkami tych rodzin była prowadzona zarówno w ich miejscu zamieszkania jak i w siedzibie Centrum. Wszystkim rodzinom zastępczym zapewniono dostęp do specjalistycznej pomocy dla umieszczonych w nich dzieci, głównie psychologicznej, pedagogicznej i prawnej. Współpracowano w tym zakresie z pedagogami szkolnymi, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Tomaszowie Lubelskim, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Tomaszowie Lubelskim.

Tabela 2. Liczba rodzin i dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych w latach 2014 - 2016

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Liczba rodzin zastępczych ogółem	58 w tym 38 spokrewnionych, 18 niezawodowych i 2 zawodowe	55 w tym 38 spokrewnionych, 15 niezawodowych i 2 zawodowe	59 w tym 43 spokrewnionych, 14 niezawodowych i 2 zawodowe
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	78	80	91
Liczba nowo ustanowionych rodzin zastępczych	8	9	8
Liczba dzieci umieszczonych w nowych rodzinach zastępczych	11	15	15
Liczba dzieci umieszczonych w ciągu roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	4	4	5
Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ogółem	25	25	28

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wsparcie organizowano dla 35 wychowanków pieczy zastępczej, w tym 29 wychowanków, którzy opuścili pieczę zastępczą (zarówno rodzinną jak i instytucjonalną) po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i są usamodzielniani na podstawie aktualnie obowiązujących przepisów oraz 6 wychowanków, którzy usamodzielniają się na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie zapisów w/w ustawy. Wszystkim usamodzielnianym udzielano pomocy w opracowywaniu i realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, wszechstronnego wsparcia, poradnictwa oraz wypłacano świadczenia pieniężne.

4. Prowadzenie naboru kandydatów oraz tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej.

Centrum prowadzi stały nabór kandydatów na rodziny zastępcze. Informacje o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej były umieszczone na stronie internetowej Centrum, na tablicy ogłoszeń. Informacje pojawiły się również na stronie

internetowej Tomaszowski Portal Informacyjny, stronie internetowej miasta Tomaszów Lubelski, Tomaszowiak.pl., na stronie www.radio.lublin.pl, strony internetowej parafii z terenu powiatu oraz umieszczone zostały w gablotach informacyjnych w Parafiach. Informacje udzielane były osobom zainteresowanym przez pracowników telefonicznie, bądź w siedzibie Centrum. Kandydaci mogli uzyskać od pracowników szczegółowe informacje dotyczące warunków, które należy spełnić, aby zostać rodziną zastępczą oraz informacje na temat szkoleń i całej procedury kwalifikacyjnej. Szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze mogą przeprowadzać dwaj pracownicy Centrum, posiadający stosowne uprawnienia trenerskie. W roku 2016 nie odbyły się tego typu szkolenia ze względu na brak kandydatów.

Wszystkim rodzinom zastępczym udzielana była pomoc w wypełnianiu zadań wynikających z pieczy zastępczej. Rodziny zastępcze z terenu powiatu tomaszowskiego mogły liczyć na wsparcie merytoryczne, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne i pedagogiczne oraz w razie potrzeb kierowane były do instytucji profesjonalnie zajmujących się występującymi problemami. Rodziny zastępcze miały możliwość uczestnictwa w spotkaniach grup wsparcia, wymiany doświadczeń z osobami sprawującymi pieczę zastępczą.

5. Prowadzenie placówek opiekuńczo- wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym

Na terenie powiatu tomaszowskiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze. W związku ze zmianą zasad umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej aktualnie nie występuje konieczność utworzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu. W przypadku konieczności zabezpieczenia dzieciom opieki w placówce podejmowana jest współpraca z powiatem zamojskim i miastem Zamość. Zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy zawierane jest porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości ponoszonych wydatków.

6. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, a także wspieranie psychologiczno – pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

W 2016 roku w rodziny zastępczy miały możliwość rozwijania umiejętności wychowawczych oraz nabywania nowych kwalifikacji zawodowych. Ponadto miały możliwość spotykania się w ramach grupy wsparcia prowadzonej przez psychologa. 3 rodziny zastępcze wzięły udział w Ogólnopolskiej konferencji naukowej „Rodzinna piecza zastępcza – doświadczenia, wyzwania, zagrożenia” w Janowie Lubelskim w dniu 25.10.2016 roku.

Rodzice zastępczy korzystali z organizowanego przez Centrum wsparcia pedagogicznego i psychologicznego. W razie potrzeb kierowani byli do instytucji profesjonalnie zajmujących się występującymi problemami. Centrum współpracowało także z placówkami oświatowymi oraz Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w celu zapewnienia dzieciom umieszczonym w pieczy wsparcia pedagoga szkolnego lub psychologa. Rodziny korzystały także ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, pedagogicznego i prawnego udzielanego przez pracowników Centrum oraz poradnictwa psychologicznego i terapii prowadzonej w razie potrzeb przez psychologa zatrudnionego w Centrum.

7. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa

Osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą zapewniono pomoc i wsparcie w ramach grup wsparcia. Spotkania odbywały się cyklicznie 1 raz w miesiącu do marca do czerwca 2016 roku. Kolejna edycja spotkań grupy wsparcia uruchomiona została od grudnia 2016 roku. Spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych zawierały elementy psychoedukacyjne, a ich celem było podnoszenie umiejętności wychowawczych rodziców zastępczych, wzmocnienie poczucia ich kompetencji, pomoc rodzicom w rozwiązywaniu i przeciwdziałaniu problemów opiekuńczo- wychowawczych. Grupy prowadził psycholog. W ramach tego zadania zorganizowano 5 spotkań.

Wszystkim rodzinom zastępczym zapewniono dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, szczególnie psychologicznej i pedagogicznej. Współpracowano w tym zakresie z pedagogami szkolnymi oraz innymi podmiotami. Rodzice również korzystali z poradnictwa specjalistycznego. W zależności od potrzeb mogli korzystać z poradnictwa w Centrum, jak też Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, OIK.

Ponadto wszystkie rodziny zastępcze objęte zostały wsparciem 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnionych w Centrum. Ze „Sprawozdań z efektów pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej za 2016 rok”, składanych przez wszystkich koordynatorów wynika, że w ciągu roku pod opieką koordynatorów były łącznie 54 rodziny zastępcze (narastająco). W ciągu roku przeciętnie jeden koordynator obejmował swoim wsparciem ok. 15 rodzin zastępczych. Koordynatorzy współpracowali także z 5 rodzinami, w których przebywało 7 pełnoletnich wychowanków, kontynuujących naukę. Praca z rodzinami odbywała się zarówno w siedzibie Centrum, jak też w miejscu zamieszkania rodziny. Koordynatorzy często odwiedzali rodziny i prowadzili rozmowy z rodzicami oraz z dziećmi. We współpracy z rodziną zastępczą dla każdego dziecka umieszczonego w pieczy sporządzony został plan pomocy. Dla każdej rodziny prowadzono odrębną dokumentację. W celu zapewnienia jak najlepszego wsparcia koordynatorzy współpracowali z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, placówkami oświaty i ochrony zdrowia, kuratorami, sądami, rodzicami dzieci (poza osobami pozbawionymi władzy rodzicielskiej).

W przypadku, gdy rodzina zastępcza nie mogłaby sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku, Centrum może zorganizować okresowo opiekę nad dzieckiem w rodzinie pomocowej. W 2016 roku rodziny zastępcze nie korzystały z tego typu pomocy.

8. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej

W 2016 roku nie realizowano tego zadania ze względu na brak osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub niespokrewnionej.

Na wniosek osób, które ukończą szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze i posiadają świadectwo ukończenia szkolenia, Centrum wydaje zaświadczenia kwalifikacyjne zawierające potwierdzenie ukończenia szkolenia oraz spełniania warunków określonych w art. 42 ustawy. W 2016 roku Centrum nie wydało tego typu zaświadczeń.

9. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie zaświadczeń ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego

Centrum nie prowadziło w 2016 roku szkoleń na dla kandydatów na pełnienie funkcji dyrektora, ponieważ powiat nie prowadził placówki opiekuńczo- wychowawczej typu rodzinnego.

10. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich

Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych były zgłaszane do ubezpieczenia przy rodzicach zastępczych, korzystały z bezpłatnej opieki lekarskiej i miały zapewniony dostęp do niezbędnych badań lekarskich.

11. Prowadzenie rejestrów danych i przekazywanie tych danych do właściwego sądu o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Rejestr danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka był prowadzony i aktualizowany na bieżąco. Dane z rejestru zostały przekazane 2016 roku do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim.

12. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka

Centrum stale współpracowało z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie kompletowania dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej. W 2016 roku 8 rodzinach zastępczych umieszczono 15 dzieci. W związku z powyższym Centrum nawiązywało kontakty z gminą pochodzenia dziecka w celu wymiany informacji oraz uzyskania danych o rodzinie dziecka, rezultatach pracy prowadzonej przez pracownika socjalnego/ asystenta rodziny i możliwości powrotu dziecka do rodziny.

13. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy

Przeważająca liczba rodzin zastępczych nie zgłaszała w 2016 roku potrzeby korzystania z pomocy wolontariuszy. W przypadku konieczności udzielenia dziecku pomocy w nauce, mieszkańcy miasta Tomaszów Lubelski i gminy wiejskiej Tomaszów Lubelski mieli możliwość skorzystania z pomocy organizowanej w świetlicach środowiskowych.

14. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkami pomocy społecznej z terenu powiatu, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi

Centrum stale współpracowało z w/ w instytucjami w zakresie sporządzania oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz opracowywania planu pomocy dziecku. W celu zapewnienia jak najpełniejszego wsparcia koordynatorzy współpracowali z asystentami rodziny, pracownikami socjalnymi, placówkami oświaty i ochrony zdrowia, kuratorami, sądami, rodzicami dzieci (poza osobami pozbawionymi władzy rodzicielskiej). Centrum współpracowało także z różnymi podmiotami podczas pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Informacje o poszukiwaniu kandydatów pojawiły się na różnych stronach internetowych, np. Tomaszowskim Portalu Informacyjnym, stronie internetowej miasta Tomaszów Lubelski, Tomaszowiak.pl., na stronie www.radio.lublin.pl.

Centrum wystąpiło z pismem do Parafii funkcjonujących na terenie powiatu tomaszowskiego, z prośbą o upublicznienie informacji o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze. Informacje te pojawiły się na stronach internetowych parafii z terenu powiatu oraz umieszczone zostały w gablotach informacyjnych w Parafiach.

15. Zapewnienie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego

Rodziny zastępcze miały możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego w zakresie prawa rodzinnego, administracyjnego. Pomoc prawna udzielana była przez pracowników merytorycznych. Głównymi tematami pomocy prawnej były sprawy dotyczące: przysługującej im pomocy finansowej, alimentów, opieki prawnej, ingerencji we władzę rodzicielską, dziedziczenia, odwołania od decyzji organów rentowych oraz umorzenia i odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy, regulowania kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

16. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

Ocena sytuacji dziecka w pieczy zastępczej dokonywana była dla każdego wychowanka przynajmniej raz na 6 miesięcy, a w przypadku dzieci poniżej 3 roku życia, co najmniej raz na 3 miesiące. Ocena dokonywana była na posiedzeniu, w którym uczestniczyli: koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, rodzina zastępcza, pedagodzy, psychologowie, wychowawcy, rodzice biologiczni, przedstawiciele ośrodka adopcyjnego, kuratorzy, przedstawiciele ochrony zdrowia i inne osoby znaczące w życiu dziecka. Łącznie odbyło się 106 takich posiedzeń. Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka sporządzano informację o całokształcie sytuacji osobistej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej i sytuacji rodziny dziecka. W 2016 roku sporządzono łącznie 131 informacji. W wyznaczonych ustawą terminach informacje o całokształcie sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych wraz z opiniami o zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej przekazywane były do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Lubelskim.

Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej ma obowiązek dokonywania oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy. Pierwsza ocena dokonywana jest nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej. Kolejna ocena dokonywana jest po upływie roku od dokonania pierwszej oceny, a kolejne nie rzadziej niż co 3 lata. W roku sprawozdawczym dokonano 17 ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej oraz jakości wykonywanej pracy. Każda ocena zawierała dane osobowe członków rodziny, opis sytuacji mieszkaniowej, materialnej, informacje o stanie zdrowia opiekunów dzieci, informacje o problemach w sprawowaniu pieczy zastępczej, informacje o podnoszeniu kwalifikacji przez rodziców zastępczych, ich współpracy ze szkołą, czy innymi instytucjami. Oceny te konstruowane były przy współpracy przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej. W dokonanych ocenach uwzględniane były informacje ze szkół, opinie Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, kuratorów sądowych. Rodzina zastępcza otrzymywała ocenę i miała możliwość wniesienia zastrzeżeń. W 2016 roku żadna rodzina nie wniosła zastrzeżeń do dokonanej oceny.

W 2016 roku Zarząd Powiatu w Tomaszowie Lubelskim Uchwałą Nr 192/2016 z dnia 15 listopada 2016 roku upoważnił do przeprowadzenia kontroli jakości sprawowanej opieki przez rodziny zastępcze na terenie powiatu tomaszowskiego zespół w składzie: Katarzyna Kyć- Dyrektor Centrum, Barbara Kudlicka - psycholog. Zespół przeprowadził kontrolę jakości sprawowanej opieki przez 5 rodzin zastępczych, w tym: 3 rodzin zastępczych spokrewnionych, 1 rodziny niezawodowej oraz 1 rodziny zawodowej. Po kontrolach

sporządzone zostały protokoły oraz wystąpienia pokontrolne z wnioskami i uwagami. W opinii zespołu kontrolującego jakość sprawowanej opieki nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych jest na dobrym poziomie. Kontrolowane rodziny zastępcze pełnią swoje funkcje prawidłowo, dzieci otoczone są miłością, zainteresowaniem oraz właściwą opieką.

17. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W ramach tego zadania w Centrum prowadzone były badania oraz wydawane opinie potwierdzające spełnianie warunków określonych w art. 42 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustawy oraz wydawane były opinie na potrzeby Sądu zgodnie z art. 579². § 1. Kpc.

Badania dotyczące predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej prowadził psycholog posiadający wymagane przepisami kwalifikacje zawodowe. Badania prowadzone były przy użyciu testów psychologicznych: „Skala postaw rodzicielskich”, „ACL”, „Kwestionariusz CISS”, „Kwestionariusz STAI”, „Skala ustosunkowań interpersonalnych SUP”, „IBIZO – TSM4”. Następnie na podstawie wywiadu diagnostycznego, analizy dostępnej dokumentacji, przedłożonych opinii OZSS oraz wyników przeprowadzonych testów psychologicznych wydawana była opinia psychologa o predyspozycji i motywacji. W 2016 roku łącznie wydano 15 takich opinii, przy czym 4 były negatywne, a 11 pozytywnych (w przypadku jednej rodziny opinie wydano odrębnie dla małżonków).

Na wniosek Sądu tutejsze Centrum opiniowało kandydatów ubiegających się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Opinię wydawano na podstawie analizy sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej kandydatów oraz opinii psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2016 roku Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej wydało 10 takich opinii o kandydatach na rodziny zastępcze.

18. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego

Na rzecz rodzin zastępczych prowadzone było poradnictwo specjalistyczne. Rodziny korzystały ze wsparcia pracowników Centrum, zapewniono im także możliwość udziału w grupach wsparcia organizowanych do marca 2016 roku cyklicznie 1 raz w miesiącu oraz możliwość współpracy z psychologiem.

19. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego

W 2016 roku Centrum przekazywało sprawozdania w wersji elektronicznej przy wykorzystaniu systemu informatycznego CAS, posiadającego akceptację Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania z realizacji zadań, zarówno okresowe jak i jednorazowe przekazywane były do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz bezpośrednio do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Sprawozdania sporządzali merytoryczni pracownicy Centrum.

20. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Tutejsze Centrum zgłasza dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublinie Ośrodek Adopcyjny Filia Zamość. Zgłoszenie dziecka mimo, że ma charakter obligatoryjny, wymaga konsultacji z rodziną zastępczą, pedagogiem, psychologiem, pracownikiem socjalnym/ asystentem rodziny. W 2016 roku dokonano 11 zgłoszeń do ośrodka adopcyjnego o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, z czego dla 4 z nich nie było zasadności wszczynania procedury adopcyjnej i poszukiwania rodzin przysposabiających, 3 dzieci istniały przesłanki do wszczęcia procedury adopcyjnej, jednak opiekun prawny nie wyraził na to zgody, dla 3 dzieci wszczęta została procedura adopcyjna, 1 dziecko zostało umieszczane w rodzinie adopcyjnej.

21. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Powiat Tomaszowski za pośrednictwem Centrum w 2016 roku korzystał z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Aplikowano o środki z „Resortowego program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2016 – asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”. Otrzymano dotację ze środków MRPiPS w wysokości 41 292,00 zł. z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

22. Wytaczanie za rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne

Dyrektor Centrum wytacza powództwa o świadczenia alimentacyjne, składając w Sądzie odpowiednim dla miejsca zamieszkania rodzica pozew o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W roku 2016 wytoczonych zostało 7 powództw, wszystkie sprawy zakończyły się wydaniem wyroków zasądzających alimenty na rzecz dziecka. Jednocześnie prowadzona była praca z rodzicami zastępczymi, aby samodzielnie wnosili pozwy o zasądzenie alimentów na rzecz przyjętych dzieci.

23. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Centrum organizowało pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze poprzez wspieranie procesów usamodzielnienia, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Z osobami zamieszkałymi na terenie naszego powiatu prowadzona była praca socjalna, ukierunkowana głównie na podejmowanie przez nie działań w ramach aktywizacji edukacyjnej, zawodowej i społecznej oraz uzyskanie świadczeń i pomocy materialnej zgodnie z przepisami prawa. Ponadto wychowankom zapewniana była możliwość udziału w projektach do nich adresowanych (stypendia pomostowe), udzielana była również pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i życiowych.

24. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo- wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo- terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych

Powiat tomaszowski za pośrednictwem Centrum finansował świadczenia na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych. W roku 2016 w powiecie funkcjonowało 59 rodzin

zastępczych, w których przebywało 91 dzieci, przy czym 64 dzieci w 43 rodzinach zastępczych spokrewnionych, 19 dzieci w 14 rodzinach zastępczych niezawodowych i 8 dzieci w 2 rodzinach zawodowych. Łącznie na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej wydatkowano w roku 2016 kwotę 761 965 zł (w tym świadczenia miesięczne na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych, świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanych do rodzin zastępczych dzieci, dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dzieci niepełnosprawnych, świadczenia jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, dofinansowania do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania, środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku jednorodzinnym lub domu jednorodzinnym oraz środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem). Szczegółowo przedstawia to tabela nr 3.

Tabela 3. Wydatki na rodzinną pieczę zastępczą w powiecie tomaszowskim w 2016 roku w zł

Rodzaj świadczenia	Rodziny zastępcze spokrewnione		Rodziny zastępcze niezawodowe		Rodziny zastępcze zawodowe		Łącznie wydatki
	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	
Świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych	623	416 956	182	176 940	126	124 672	718 568
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	77	15 035	33	6 420	7	1 341	22 796
Świadczenia jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	0	0	5	6 000	3	4 430	10 430
Świadczenie jednorazowe lub okresowe na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	0	0	0	0	0	0	0
Dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	6	2 195	0	0	1	300	2 495
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	0	0	0	0	13	7 676	7 676
Świadczenie na pokrycie kosztów	0	0	0	0	0	0	0

niezbędnego remontu							
Łącznie	706	434 186	220	189 360	150	138 419	761 965

Dzieci pochodzące z terenu powiatu tomaszowskiego przebywają w rodzinach zastępczych funkcjonujących w innych powiatach na terenie całego kraju. Powiat finansuje koszty pobytu dzieci w rodzinach zastępczych na podstawie zawartych porozumień. Porozumień nie zawiera się jedynie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego. Wówczas koszty związane z utrzymaniem dziecka ponoszone są na podstawie noty obciążeniowej wystawionej przez właściwy powiat. Liczbę dzieci z powiatu tomaszowskiego przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów obrazuje tabela nr 4.

Tabela 4. Porozumienia z innymi powiatami

Lp.	Nazwa powiatu	Liczba umieszczonych dzieci	Wydatki w zł
1	Powiat Biłgorajski	1	14 400,00
2	Powiat Kraśnik	1	14 400,00
3	Powiat Zamojski	3	35 614,89
4	Powiat Świdnik	3	64 444,50
5	Miasto Siedlce	1	6 548,39
Łącznie		9	135 407,78

W placówkach opiekuńczo- wychowawczych w 2016 roku przebywało 28 wychowanków, co obrazuje tabela nr 5. W ciągu roku do całodobowych placówek opiekuńczo- wychowawczych trafiło 9 dzieci z terenu powiatu tomaszowskiego, 5 wychowanków usamodzielniało się.

Tabela 5. Dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych

Placówka opiekuńczo- wychowawcza	Liczba dzieci
Dom Dziecka w Zamościu	8
Dom Dziecka Nr 2 w Zwierzyńcu	2
„Nasz Dom” w Tuligłowach	3
Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza w Łabuniach	5
Wioska Dziecięca w Siedlcach	3
Regionalna Placówka Opiekuńczo – Terapeutyczna w Gdańsku	1
Pogotowie Opiekuńcze w Zamościu	6
Łącznie	28

Za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w 2016 roku, na podstawie zawartych porozumień z powiatami prowadzącymi placówki, powiat tomaszowski poniósł wydatki na łączną kwotę 993 240,00 zł i w stosunku do roku 2015 jest to kwota niższa o 63 745,00 zł. Współpraca nie ograniczała się jedynie do finansowania pobytu dzieci w placówkach. Pracownicy Centrum uczestniczyli także w spotkaniach zespołów stałych do spraw oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej instytucjonalnej, organizowanych przez poszczególne placówki.

Od dnia 01.04.2016r. w związku wejściem w życie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznającej rodzinom świadczenie wychowawcze (program 500 plus), wprowadzono zmiany do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej polegające na przyznaniu rodzinom zastępczym dodatku wychowawczego na dzieci umieszczone w pieczy. Dodatek wychowawczy przysługuje rodzinom zastępczym na dzieci które nie ukończyły 18 roku życia. Przy przyznawaniu niniejszego świadczenia nie uwzględnia się dochodu rodziny . W związku z powyższym tutejsze Centrum począwszy od 1 kwietnia 2016r. pozytywnie rozpatrzyło 82 wnioski, przyznając rodzinom zastępczym dodatki wychowawcze. Według stanu na 31 grudnia 2016r. wypłacono 643 świadczenia na łączną kwotę 317 243,00 zł.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła zmiany w sposobie funkcjonowania rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych. Zmiany ustawowe wpłynęły również na wysokość nakładów finansowych powiatu na zabezpieczenie dzieciom bezpiecznego środowiska wychowawczego. Poniższa tabela obrazuje zmiany, jakie nastąpiły w tym zakresie.

Tabela 6. Porównanie wydatków ponoszonych na dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych i w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2014- 2016.

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
Wydatki na rodziny zastępcze z terenu powiatu	620 035 zł	700 556 zł	761 965 zł
Wydatki na rodziny zastępcze poza powiatem tomaszowskim	124 690,22 zł	126 361,92 zł	135 407,78 zł
Wydatki na placówki opiekuńczo – wychowawcze	1 082 356 zł	1 056 985 zł	993 240,00
Łącznie wydatki na pieczę zastępczą	1 827 081,22 zł	1 883 902,92 zł	1 890 612,78 zł

Wydatki ponoszone na pobyt dzieci w pieczy zastępczej w stosunku do roku poprzedniego wzrosły łączne o kwotę 6 709,86 zł. Jednakże wydatki związane z pobytom dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych zmniejszyły się o kwotę 63 745,00 zł w stosunku do roku poprzedniego, wzrosły natomiast na rodzinną pieczę zastępczą o kwotę 70 454,86 zł.

W 2016 roku wydatki na rodzinną pieczę zastępczą wzrosły również ze względu na wejście w życie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznającej rodzinom świadczenie wychowawcze (program 500 plus). W ramach programu powiat pozyskał dodatkowo 317 243,00 zł z przeznaczeniem na dodatki wychowawcze. Dodatki te wypłacane są na dzieci, których miejscem pobytu jest powiat tomaszowski. Łącznie dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu tomaszowskiego z uwzględnieniem

dodatków wychowawczych wypłacono 1 079 209,00 zł. Można stwierdzić, że na dziecko wychowujące się w rodzinie zastępczej wydatkowano średnio znacznie mniej środków, niż na dziecko w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej z włączeniem w to świadczenia wychowawczego wyniósł w 2016 roku 988,29 zł, natomiast w placówce opiekuńczo- wychowawczej 2 956,61zł.

25. Finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo- wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne

Powiat finansował pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo- wychowawcze. W 2016 roku łącznie wypłacono 347 świadczeń na kontynuowanie nauki na kwotę 156 254,00 zł, w tym: 24 wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie 248 świadczeń na kwotę 123 980,00 zł. oraz 11 wychowankom instytucjonalnej pieczy zastępczej w liczbie 65 świadczeń na kwotę 32 274,00 zł. W okresie sprawozdawczym udzielano także pomocy na usamodzielnienie w formie pieniężnej i rzeczowej. Z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie skorzystało 4 osób, w tym: jeden wychowanek rodzin zastępczych i 3 osoby opuszczające placówkę opiekuńczo- wychowawczą w łącznej wysokości 21 522,00 zł. Pomoc na zagospodarowanie otrzymały 4 osoby w tym: 2 wychowanków rodzin zastępczych i dwie osoby opuszczające placówkę opiekuńczo wychowawczą w łącznej kwocie 9 666,00 zł.

26. Ustalanie odpłatności rodzicom za pobyt ich dziecka w pieczy zastępczej oraz innym osobom zobowiązanym do odpłatności a wymienionym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zobowiązani są do ponoszenia opłat z tego tytułu. W 2016 roku opłatę ustalono 6 rodzicom. Ponadto wydano 34 decyzji w sprawie odstąpienia od ustalania opłat, z uwagi na trudną sytuację dochodową, majątkową, zdrowotną i rodzinną rodzica, z uwzględnieniem Uchwały Nr XV/178/2012 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z 11 maja 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (Dz. Urz. Woj. Lub. poz. 1798). Rodzice biologiczni zobowiązani do uiszczania opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej uchylali się od jej ponoszenia, z tego powodu niezbędne było podjęcie działań egzekucyjnych. W 2016 roku wystosowano do zobowiązanych rodziców biologicznych 11 upomnień, w których określono sumę zobowiązań na kwotę 260 224,10 zł.

27. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu ponoszenia odpłatności przez rodziców dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.

W ramach umowy z Biurem Informacji Gospodarczej ERIF Centrum systematycznie przekazuje informację gospodarczą o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców biologicznych opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W rejestrze zgłoszonych jest 19 dłużników, zadłużenie wynosi 975 824,38 zł.

28. Prowadzenie spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez gminę właściwą wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

w wysokości i warunkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą gmina, właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie. W pierwszym roku pobytu dziecka jest to 10%, w drugim 30%, a w trzecim 50%. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku Centrum prowadziło 44 spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez gminę właściwą w/w wydatków na rzecz dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz 13 spraw na rzecz dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Łączne dochody Centrum z tytułu ponoszenia przez gminy w/w wydatków w roku 2016 wyniosły 188 618,00 zł.

29. Prowadzenie spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia przez inne powiaty wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej w wysokości i warunkach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w rodzinie zastępczej. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 rok Centrum prowadziło 14 spraw związanych z obowiązkiem ponoszenia opłat przez inny powiat zobowiązany ze względu na swoją właściwość. Łączne dochody z tego tytułu w 2016 roku wyniosły 106 829,56 zł.

IV SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKREU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Podstawa prawna do realizacji zadań z rehabilitacji społecznej

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w art. 35a określa zadania, które realizuje powiat. Zadania dotyczące rehabilitacji społecznej wykonuje Centrum. Powiat tomaszowski otrzymuje corocznie, zgodnie z algorytmem, środki finansowe pochodzące z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Środki te zgodnie z Uchwałą nr XIV/137/2016 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie określenia zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz wysokości środków przeznaczonych na ich realizację w powiecie tomaszowskim na 2016 rok z późn. zm. wydatkowane zostały na zadania określone w w/w ustawie. Inne działania na rzecz osób niepełnosprawnych: pilotażowy program „Aktywny samorząd”, „Program wyrównywania różnic między regionami III”. Realizacja zadań przyczyniła się do polepszenia pozycji osób niepełnosprawnych na rynku pracy i ułatwienia ich funkcjonowania w środowisku społecznym.

1. Opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych

W 2016 roku Centrum podjęło działania w celu opracowania programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Zarządzeniem Nr 2/2016 Dyrektora Centrum z dnia 1 kwietnia 2016 roku powołany został Zespół do spraw opracowania Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych. Projekt programu przedłożony został pod obrady Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim 20 maja 2016 roku. Uchwałą Nr XV/157/2016 Rady Powiatu w Tomaszowie Lubelskim z dnia 27 czerwca 2016 roku przyjęty

został Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tomaszowskim na lata 2016 – 2022. W programie określone zostały cele główne, cele szczegółowe oraz planowane działania. Wśród celów głównych znalazły się:

I Cel główny: włączenie osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe.

II Cel główny: Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów prowadzących działalność na rzecz osób niepełnosprawnych.

III Cel główny: Promowanie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Koordynatorem Programu jest Centrum. Sprawozdanie z realizacji w/w Programu w roku 2016 stanowi załącznik do „Raportu z realizacji Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu tomaszowskiego na lata 2016- 2022”.

2. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności

Działania te realizowane były na bieżąco i obejmowały kompleksowe wsparcie osób niepełnosprawnych. Wsparcie polegało na przyznawaniu pomocy materialnej w postaci dofinansowania ze środków PFRON, ale także obejmowało działania zmierzające do poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych w wymiarze społecznym, zawodowym i osobistym.

Realizując to działania, pracownicy Centrum wzięli udział 2 grudnia 2016 roku w spotkaniu organizowanym przez Oddział ZUS, w związku z „Dniem Otwartym w ZUS dla Osób Niepełnosprawnych”, w dniu 09.03.2016 roku w spotkaniu zorganizowanym przez Tomaszowskie Amazonki dotyczącym udzielenia informacji o zadaniach, programach na rzecz osób niepełnosprawnych. Ponadto stowarzyszenia działające w powiecie na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych na bieżąco były informowane o możliwościach uzyskania wsparcia w swoich działaniach w ramach konkursów organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, programów m.in. „Aktywny Samorząd”, inicjatywach organizacji działających lokalnie, konsultowane były również projekty dotyczące pozyskiwania środków finansowych na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców powiatu tomaszowskiego.

Ponadto we współpracy ze Stowarzyszeniem Diabetyków w Tomaszowie Lubelskim rozprawdzano gleukometry dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i zdrowotnej.

3. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, a także organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych korzystały z poradnictwa świadczonego przez Centrum. Informacje udzielane mieszkańcom powiatu dotyczyły głównie: uprawnień przysługujących podczas ubiegania się o wsparcie w instytucjach pomocy społecznej, możliwości ubiegania się przez osoby niepełnosprawne o dofinansowanie do zakupu niezbędnych przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych oraz sprzętu rehabilitacyjnego, zasad korzystania z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym, procedur rozpatrywania wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, możliwości ubiegania się w PZON, ZUS, KRUS o wydanie orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, możliwości ubiegania się o świadczenia określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych czy ustawie o pomocy społecznej. Udzielanie informacji nie było stale ewidencjonowane ze względu na to, że jest to czynność czasochłonna i przy tak dużej liczbie osób korzystających ze wsparcia Centrum nie była możliwa do wykonania. Informacje udzielane były klientom zgłaszającym się do jednostki, jak również telefonicznie.

4. Prowadzenie doradztwa na rzecz osób niepełnosprawnych

Udzielane poradnictwo i udzielanie informacji o ulgach i uprawnieniach miało na celu zwiększenie świadomości i wiedzy w zakresie ograniczeń zdrowotnych osób

niepełnosprawnych oraz przybliżenie możliwości rozwoju i wyjścia z trudnych sytuacji życiowych. Poradnictwo udzielane osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom odbywało się w trybie ciągłym i na bieżąco. Porady dotyczyły głównie poradnictwa rodzinnego w sprawach opieki nad osobą niepełnosprawną, a także informacji o obowiązujących przepisach z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz prawa rodzinnego i opiekuńczego. Poradnictwo udzielane było w siedzibie Centrum.

5. Opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa

Na potrzeby pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych za pośrednictwem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie przekazano pisemną informację o działaniach podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tomaszowskim za rok 2016 dotyczącą m.in. realizacji zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, realizacji powiatowej strategii i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych oraz programów, projektów przy udziale środków unijnych.

6. Sporządzanie sprawozdawczości, analiz, raportów z realizowanych zadań

Na potrzeby PFRON sporządzane były kwartalne sprawozdania z realizacji zadań w ramach udzielonych dofinansowań ze środków Funduszu przekazanych algorytmem, jak również sprawozdania do Oddziału Lubelskiego PFRON z pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, „Programu wyrównywania różnic między regionami III”. Obejmowały one zarówno liczbę osób, którym udzielono wsparcia finansowego, jak też kwotę wypłaconych środków finansowych, ogólną liczbę złożonych wniosków oraz zawartych umów. Ponadto na potrzeby zgłaszających się podmiotów udostępniane były dane dotyczące skali niepełnosprawności na terenie powiatu tomaszowskiego.

7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej tych osób

Stowarzyszenia działające w powiecie na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych na bieżąco były informowane o możliwościach uzyskania wsparcia w swoich działaniach w ramach otwartych konkursów organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, programów m.in. „Aktywny Samorząd”, „Program wyrównywania różnic między regionami III”, inicjatywach organizacji działających lokalnie. Jednocześnie Centrum stale współpracowało z przedstawicielami Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Tomaszowie Lubelskim, będących przedstawicielami organizacji osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej oraz rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.

8. Dofinansowanie ze środków PFRON do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej:

a) dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

W 2016 roku dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych przeznaczono kwotę 41 174,00 zł. Ze względu na niewystarczające środki finansowe w stosunku do występujących potrzeb wprowadzone zostały dodatkowe ograniczenia. Na podstawie Zarządzenia Nr 3/2016 Dyrektora Centrum z dnia 6 maja 2016 roku w sprawie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w 2016 roku przyjęto zasadę, że dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego w 2016 roku otrzymać

mogły jedynie osoby niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia. Wnioski o przyznanie dofinansowania do Centrum złożyło 224 osoby niepełnosprawne wraz z 62 opiekunami. Dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego przyznano 49 osobom, 6 osób zrezygnowało z dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego. Wypłacono dofinansowanie 43 osobom na łączną kwotę 41 174,00 zł, w tym: 25 690 zł dla 22 osób - dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 15 484,00 zł dla 21 opiekunów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Niewystarczające środki spowodowały, że 243 osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami nie otrzymało dofinansowania ze względu na niewystarczające środki finansowe. Potrzeby zabezpieczono na poziomie 15,03%.

b) dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych i integracyjnych

W 2016 roku przyjęto do realizacji wnioski dwóch organizacji tj. Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Specjalnej Troski „Samarytanin” w Tomaszowie Lubelskim oraz Polski Związek Niewidomych Okręg Lubelski Koło Powiatowe w Tomaszowie Lubelskim. Zawarto dwie umowy i na ich realizację przeznaczono środki finansowe PFRON w wysokości 3 083,70 zł, które zostały w całości wykorzystane.

c) dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów

Na dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym przeznaczono łącznie kwotę 299 074,30 zł. Przyjęto łącznie 410 wniosków w tym: 8 wniosków na sprzęt rehabilitacyjny i 402 wnioski na dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

O dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych mogły ubiegać się osoby niepełnosprawne wymagające zaopatrzenia w tego typu przedmioty, otrzymały na ten cel dofinansowanie z Narodowego Funduszu Zdrowia oraz jeśli spełniły warunki dochodowe. W 2016 roku w ramach tego zadania przyznano dofinansowanie dla 210 osób na kwotę 287 304,00 zł, w tym 18 wniosków dotyczyło niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w wysokości 72 937,00 zł. Ponadto w ramach w/w środków 6 osobom niepełnosprawnym udzielono dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. Na ten cel wydatkowano kwotę 11 770,00 zł. Dzięki dofinansowaniu osoby niepełnosprawne zakupiły min. orbitrek, łóżko rehabilitacyjne, rower rehabilitacyjny trójkołowy, urządzenie do drenażu limfatycznego.

Najczęściej wśród przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych dofinansowanie dotyczyło zakupu pieluchomajtek, cewników, worków do zbiórki moczu, aparatów słuchowych i wkładek usznych, wózków inwalidzkich, protez oraz butów ortopedycznych. Łącznie pozytywnie rozpatrzono 216 wniosków. Potrzeby zabezpieczono na poziomie 52,68%.

d) dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

W 2016 roku wykorzystano łącznie 119 531,00 zł na dofinansowanie wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. Przyjęto łącznie 79 wniosków na kwotę 464 981 zł. W związku z ograniczoną wysokością środków pozytywnie rozpatrzono 53 wnioski, w tym:

- 16 wniosków na likwidację barier architektonicznych na kwotę 52 398,00 zł,
- 16 wniosków na likwidację barier w komunikowaniu się na kwotę 25 133,00 zł,
- 21 wniosków na likwidację barier technicznych na kwotę 42 000,00 zł.

Dofinansowania przeznaczone na przystosowanie 12 łazienek dla osób niepełnosprawnych ruchowo poruszających się na wózku inwalidzkim, o kulach i protezach (wymiana wanny na brodzik z kotarą, oporęczowanie łazienek, ułożenie terakoty i glazury w łazience, wymiana drzwi do łazienek na szersze), zamontowano jedną windę, zakupiono szyny podjazdowe dla jednej osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim, wybrukowano ciąg komunikacyjny przed budynkiem mieszkalnym dla jednej osoby. W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się 16 osób otrzymało dofinansowanie ze środków PFRON. Dofinansowanie do laptopa otrzymało 11 osób niepełnosprawnych, 2 osoby otrzymało dofinansowanie do zegara z poduszką indukcyjną, 1 osoba otrzymała dofinansowanie do tabletu, 1 osoba klawiaturę i mysz specjalistyczną, 1 osoba czytnik. W ramach likwidacji barier technicznych 21 osób niepełnosprawnych otrzymało dofinansowanie ze środków PFRON do łóżek ortopedycznych na kwotę 42 000,00 zł.

Potrzeby w zakresie likwidacji barier pod względem liczby pozytywnie rozpatrzonych wniosków zabezpieczono na poziomie 67,08%.

d) dofinansowanie do rehabilitacji dzieci i młodzieży

Rehabilitacja dzieci i młodzieży zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON odbywa się poprzez realizację innych zadań. W ramach tych zadań pozytywnie rozpatrzono 18 wniosków o dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych na kwotę 72 937,00 zł, przyznano dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego na kwotę 25 690 zł dla 22 osób - dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz na kwotę 15 484,00 zł dla 21 opiekunów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

e) dofinansowanie do tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika

W 2016 roku nie było osób niepełnosprawnych wymagających pomocy w tym zakresie.

9. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej oraz nadzór nad ich działalnością

Na działalność 3 warsztatów terapii zajęciowej funkcjonujących na terenie powiatu tomaszowskiego w 2016 roku na to zadanie przeznaczono łącznie kwotę 2 140 206 zł, z tego 1 926 185,00 zł pochodziło ze środków PFRON (90%), a 214 021,00 zł (10%), sfinansowano ze środków własnych powiatu. W powiecie tomaszowskim funkcjonują:

- 1) Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tomaszowie Lubelskim. Od dnia 1 grudnia 2016 roku rozszerzono Warsztat o 5 uczestników. O tego dnia z usług WZJ korzystało 50 uczestników. Całkowity koszt funkcjonowania warsztatu z uwzględnieniem wszystkich źródeł finansowania wyniósł w 2016 roku 807 206,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziło 726 485,00 zł oraz 80 721,00 zł ze środków powiatu.
- 2) Warsztat Terapii Zajęciowej w Muratynie prowadzony przez Urząd Gminy Łaszczów. W 2016 roku terapią w tej placówce objętych było 45 uczestników. Całkowity koszt funkcjonowania Warsztatu wyniósł w 2016 roku 799 800,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziło 719 820,00 zł, a ze środków powiatu 79 980,00 zł
- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grabowicy prowadzony przez Urząd Gminy w Suścu. W 2016 roku terapią w tej placówce objętych było 30 uczestników. Całkowity koszt funkcjonowania Warsztatów wyniósł w 2016 roku 533 320,00 zł, z czego ze środków PFRON pochodziło 479 880,00 zł oraz 53 320,00 zł ze środków powiatu.

Centrum czuwało nad prawidłowością funkcjonowania placówek zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Uczestnikami warsztatu były osoby niepełnosprawne, które posiadały

znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności oraz posiadały wskazania do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu. Kandydaci na uczestników, po zasięgnięciu opinii Centrum, kwalifikowani byli przez Radę Programową WTZ w oparciu o orzeczenie lekarskie i wskazania do terapii zajęciowej oraz predyspozycje i zainteresowania. W ciągu roku wydano łącznie 5 opinii o kandydatach.

W ramach prowadzonego nadzoru przeprowadzone zostały kontrole wszystkich Warsztatów Terapii Zajęciowej w zakresie działalności WTZ w 2016 roku. Kontrola WTZ w Grabowicy odbyła się 19.12.2016 roku, WTZ w Tomaszowie Lubelskim 20.12.2016 roku, WTZ w Muratynie 14.12.2016 roku. Przedmiot kontroli:

1. Prawdliwość kwalifikowania kandydatów na uczestników warsztatu.
2. Ważność posiadanych przez uczestników warsztatu orzeczeń oraz treści zawartych w nich wskazań.
3. Prawdliwość prowadzonej dokumentacji dotyczącej uczestników.
4. Działalności merytoryczna warsztatu, w tym działalność rady programowej.
5. Współpraca z rodzicami lub opiekunami uczestników.
6. Prawdliwość w zakresie zatrudnienia i kwalifikacji kadry warsztatu.
7. Zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym.
8. Zgodność organizacji pracy i zajęć w warsztacie z postanowieniami rozporządzenia w sprawie wtz, regulaminu organizacyjnego warsztatu oraz z umową.
9. Prawdliwość realizacji planu działalności warsztatu i indywidualnych programów rehabilitacji.
10. Prawdliwość wykorzystania środków Funduszu w danym roku kalendarzowym.

Z kontroli sporządzono protokoły pokontrolne. Nie stwierdzono uchybień i nie wydano zaleceń pokontrolnych.

10. Przygotowywanie projektów dokumentów określających treść zawieranych porozumień i umów przez organy powiatu z innymi organami lub jednostkami dotyczących prowadzonych spraw

Zadanie to realizowane było poprzez przygotowywanie projektów umów i porozumień, zarówno z innymi instytucjami i podmiotami, jak też z osobami indywidualnymi. Przygotowywano projekty umów dotyczących dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, projekty umów na przyznanie pomocy dla osób niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, „Program wyrównywania różnic między regionami III”, projekty umów o przekazanie środków dla WTZ i in.

W dniu 11 lutego 2016 roku podpisano porozumienie w sprawie określenia warunków i sposobu przekazywania środków finansowych z tytułu rehabilitacji 2 uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej w Oszczowie pochodzących z terenu powiatu tomaszowskiego. Powiat tomaszowski przekazał na ten cel środki za 2016 rok w łącznej wysokości 3 554,64 zł. W dniu 31 marca 2016 roku podpisano porozumienie w sprawie pokrycia kosztów rehabilitacji w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Tomaszowie Lubelskim 2 mieszkańców Powiatu Biłgorajskiego. Powiat Biłgorajski przekazał na ten cel środki za 2016 rok, w łącznej wysokości 3 554,64 zł.

11. Przeprowadzanie doraźnych kontroli u beneficjentów w zakresie likwidacji barier, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

W ramach realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2016 roku na podstawie upoważnienia nr OA.077.54.2016 z 22.09.2016 roku pracownicy Centrum dokonali kontroli 5 wnioskodawców, tj. 10% w zakresie umów dofinansowania zawartych

w 2015 roku. Przedmiotem kontroli było Zadanie C2 tj. pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym. Kontrola nie wykazała uchybień, wszyscy wnioskodawcy posiadali zakupiony sprzęt zgodnie z przedmiotem umowy. W ramach ewaluacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, opracowano i rozesłano ankiety ewaluacyjne do Beneficjentów, którzy otrzymali dofinansowanie w 2015 roku.

W zakresie likwidacji barier architektonicznych przeprowadzane były kontrole po zakończeniu prac związanych z likwidacją barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych przez pracownika Centrum, inspektora nadzoru budowlanego, przy udziale wykonawcy prac oraz osoby niepełnosprawnej. Kontrole potwierdziły zgodność zrealizowanego zadania z warunkami umowy.

12. Obsługa administracyjna Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Tomaszowie Lubelskim

Zgodnie z Zarządzeniem nr 2 Starosty Tomaszowskiego z dnia 19 stycznia 2016 roku powołano Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych na lata 2016- 2019 w składzie 5 członków. W 2016 roku odbyły się 4 spotkania, w tym:

- 19.02.2016 roku - spotkanie inauguracyjne i wybór prezydium Rady.
- 11.04.2016 roku - wydanie opinii w sprawie podziału środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej
- 22.04.2016 roku - wydanie opinii w sprawie realizacji przez powiat tomaszowski „Programu wyrównywania różnic między regionami III.”
- 10.11.2016 roku - wydanie opinii w sprawie podziału środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej.

W ramach w/w zadań na wniosek Przewodniczącego lub innych członków Rady organizowane były posiedzenia i przygotowywane materiały m.in. opinie projektów sprawie podziału środków finansowych PFRON, w sprawie inicjowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie tomaszowskim i inne.

13. Realizacja pilotażowego Programu „Aktywny samorząd”

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd” nastąpiła na podstawie wieloletniej umowy nr AS3/000021/03/D zawartej w dniu 29 marca 2013 roku w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Powiatem Tomaszowskim oraz na podstawie procedur przekazanych przez PFRON. Do umowy podpisano Aneks nr 9 z dnia 18 marca 2016, Aneks nr 10 z dnia 2 grudnia 2016 roku, Aneks nr 11 z dnia 13 grudnia 2016 roku. W dniu 23 marca 2015 roku podjęta została Uchwała Zarządu Powiatu nr 158/2016 z dnia 24 maja 2016 roku w sprawie ustalenia zasad weryfikacji formalnej i merytorycznej wniosków oraz podejmowania decyzji o przyznaniu dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w 2016 roku.

W oparciu o powyższą uchwałę wnioski formalnie i merytorycznie oceniane były przez Zespół do spraw rozpatrywania wniosków dotyczących dofinansowania ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, powołany Zarządzeniem Nr 6/2016 Dyrektora PCPR w Tomaszowie Lubelskim z dnia 24 maja 2016 roku.

Zgodnie z zawartą umową dla powiatu tomaszowskiego na realizację programu pilotażowego „Aktywny samorząd” zaplanowano środki w łącznej wysokości 133 705,65 zł w tym na realizację:

- Modułu I w wysokości 77 842,20 zł, w tym wydatki bieżące 1081,20 zł oraz wydatki inwestycyjne 76 761,00 zł,

- Modułu II w wysokości 47 703,00 zł.

Ponadto na:

- obsługę realizacji programu w wysokości- 6 277,27 zł,
- promocję programu w wysokości- 1 255,45 zł,
- ewaluację programu w wysokości- 627,73 zł.

Wydatki na realizację programu w 2016 roku przedstawiają się następująco:

Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową

1. Obszar A, Zadanie 1- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
Liczba złożonych wniosków - 1, liczba podpisanych umów - 1, kwota wypłaconego dofinansowania: 3 017,00zł,
2. Obszar B zadanie 1- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
Liczba złożonych wniosków - 4, liczba podpisanych umów - 4, kwota wypłaconego dofinansowania: 19 888,00zł,
3. Obszar C zadanie 2 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym
Liczba złożonych wniosków- 3, liczba podpisanych umów - 3, kwota wypłaconego dofinansowania: 5 880,00 zł
4. Obszar C zadanie 3 - pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne
Liczba złożonych wniosków- 3, liczba podpisanych umów- 3, kwota wypłaconego dofinansowania: 47 224,00zł.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Liczba złożonych wniosków- 33, liczba podpisanych umów- 31, kwota wypłaconego dofinansowania- 33 573,00 zł

Łącznie w 2016 roku wydatkowano kwotę 112 032,20 zł, w tym koszty obsługi 2 450,20 zł.

14. Realizacja Programu wyrównywania różnic między regionami III

W 2016 roku powiat tomaszowski przystąpił do realizacji „Programu wyrównywania różnic między regionami III”. W ramach Programu zostały złożone 3 wnioski:

1. w ramach obszaru B 2 wnioski:

- Fundacji „Wiedza, Edukacja, Rozwój” z Jezierni na projekt p.n. „Dostosowanie toalety w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Jezierni do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo”, na kwotę: 19 174,52 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 5 752,00 zł.
- Miasta Tomaszów Lubelski na projekt p.n. „Przedszkole bez barier – budowa pochylni dla osób niepełnosprawnych przy budynku Przedszkola nr 1 w Tomaszowie Lubelskim”, na kwotę: 71 602,78 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 50 121,95 zł

2. w ramach obszaru D 1 wniosek: Gminy Tomaszów Lubelski na projekt p.n. „Zakup autobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych”, na kwotę 261 899 zł, w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków PFRON 157 139,40zł.

Ostatecznie dofinansowanie w ramach Programu otrzymały 2 projekty: Fundacji „Wiedza, Edukacja, Rozwój” w kwocie 5 000,00 zł oraz Gmina Tomaszów Lubelski w kwocie 139 090,90 zł. Całkowita wysokość środków wydatkowanych w 2016 roku wyniosła 146 190,90 zł, w tym 2 100,00 zł na obsługę realizacji Programu.

V WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ I PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2017 ROK

Zgodnie z art.112 ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz.U. z 2015, poz. 163 z późn. zm./ kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie składa radzie powiatu coroczne sprawozdanie z działalności centrum oraz przedstawia wykaz potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie ze zdiagnozowanymi na terenie powiatu tomaszowskiego potrzebami wskazane byłoby zainicjowanie lub kontynuowanie następujących działań:

1. Dążenie do pozyskiwania środków pozabudżetowych, które ułatwią realizację zadań ustawowych.
2. Dążenie do zwiększenia liczby miejsc w Ośrodku Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 20 na 25 i utworzenia nowej pracowni terapeutycznej, zatrudnienie dodatkowych pracowników, podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry, dążenie do osiągnięcia określonych w przepisach standardów oraz pozyskania środków z budżetu państwa na ten cel.
3. Dążenie do podniesienia standardów usług świadczonych przez Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Tyszowcach oraz do pozyskania środków na ten cel z budżetu państwa.
4. Wymiana dźwigu osobowego dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych w budynku Domu Pomocy Społecznej w Tyszowcach, wymiana drzwi wejściowych do budynku wraz z zainstalowaniem systemu samoczynnego otwierania i zamykania, zakup nowoczesnego sprzętu rehabilitacyjnego, zakup pościeli i wyposażenia pokoi, w tym zakup łóżek rehabilitacyjnych, remonty niektórych pomieszczeń oraz dążenie do pozyskania środków na ten cel.
5. Podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek pomocy społecznej, realizacja szkoleń oraz supervizji.
6. Dążenie do pozyskania specjalistów w zakresie terapii długoterminowej, terapii uzależnień, psychiatrii dzieci i młodzieży.
7. Poszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodziny.

Zgodnie z art. 182 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz.U. z 2016 roku, poz. 575/ Centrum w składanym corocznie sprawozdaniu przedstawia zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. Po rocznym okresie wdrażania w/w ustawy możliwe jest określenie działań, których realizacja przyczyniłyby się do podniesienia jakości świadczonych usług:

1. Promowanie w środowisku lokalnym rodzinnych form pieczy zastępczej.
2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze, dążenie do utworzenia rodziny pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego.
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych.
4. Podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry zespołu do spraw pieczy zastępczej, doradztwo zawodowe.
5. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej oraz prawnej w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, organizowanie pomocy wolontariuszki
6. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.
7. Zacieśnienie współpracy powiatu z gminami w celu uregulowania sytuacji prawnej dziecka.

8. Organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie i wzmocnienie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą.
11. Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, również pod względem finansowym, a także pod względem pomocy w zatrudnieniu i możliwości uzyskania miejsca w mieszkaniu chronionym.
12. Dążenie do pozyskiwania środków zewnętrznych/ pozabudżetowych na realizację zadań związanych z systemem pieczy zastępczej.

Sprawozdanie sporządzano w oparciu o informacje sporządzone przez poszczególnych pracowników, źródła własne oraz materiały otrzymane od jednostek organizacyjnych powiatu tomaszowskiego.

Tomaszów Lubelski, maj 2017 rok

Sporządził:

Zatwierdził